

OBSAH

I. PODSTATA VÁLEK A JEJICH ZDROJE	5
1. Podstata válek	5
Vznik války jako společenskohistorického jevu	6
Válka jako pokračování politiky	7
Třídní obsah válek	9
Válka je pokračováním jak zahraniční, tak vnitřní politiky	11
Válka je shrnutím politiky soustavně a dlouho prováděné určitými třídami a státy	12
2. Ekonomická podmíněnost válek	14
Ekonomické příčiny válek v otrokářské společnosti	15
Ekonomické příčiny válek za feudalismu	15
Ekonomické příčiny válek za kapitalismu	16
Příčiny růstu agresivnosti imperialistických států v soudobé epoše	20
Ekonomické základy vítězství socialismu ve všech zemích a nastolení trvalého míru na zemi	26
3. Úloha politiky v přípravě válek a při řízení ozbrojeného zápasu. Zpětné působení války na politiku	28
Živelný rozvoj předsocialistické ekonomiky a uvědomělý ráz přípravy a rozpoutávání válek vykořisťovatelskými státy	29
O vztahu nutnosti a náhodnosti v procesu vzniku válek	32
Úloha politiky při řízení ozbrojeného zápasu	36
Otázka vzájemného vztahu politiky a války za použití zbraní hromadného ničení	41
Zpětné působení války na politiku	44
4. Kritika soudobých buržoazních teorií o podstatě, příčinách a historické úloze válek	49
Teorie násilí	49
Psychologická teorie podstaty a zdrojů válek	51
Rasistické a kosmopolitické názory na zdroje a příčiny válek	53
Malthusiánství o zdrojích a poslání válek	57
Geopolitika o zdrojích a podstatě válek	59
Teorie „přežití civilizace“	60
II. CHARAKTER VÁLEK SOUDOBÉ EPOCHY	63
1. Války spravedlivé a nespravedlivé	63
Cíle a historický význam spravedlivých a nespravedlivých válek	63
Závislost politického obsahu válek na zvlátnostech historické epochy	66
Charakter válek a vztah marxisticko-leninské strany k nim	70
2. Hlavní typy soudobých válek	74
a) <i>Války imperialistických států za světovládu</i>	76
Zvláštnosti válek mezi buržoazními státy za imperialismu	76

Taktika marxisticko-leninských stran ve vztahu k imperialistickým válkám	78
<i>b) Občanské války mezi proletariátem a buržoazii</i>	81
Občanské války před získáním státní moci proletariátem	84
Ozbrojené povstání proletariátu proti buržoazii	86
Občanské války vítězného proletariátu proti pokusům o obnovení kapitalismu	87
<i>c) Národně osvobozenecké války</i>	89
Spojení socialistických revolucí s národně osvobozeneckými revolucemi	89
Národně osvobozenecké války po druhé světové válce	91
Boj mladých národních států proti obnovení koloniálního útlaku	94
Možnost národně osvobozeneckých válek buržoazních zemí proti imperialistické agresi	95
3. Charakter druhé světové války	96
Příprava a rozpoutání druhé světové války imperialistickými mocnostmi	96
Charakter druhé světové války v jejím prvním období — před vstupem Sovětského svazu do války	99
Charakter druhé světové války po vstupu Sovětského svazu do války	104
4. Vztah války a socialistické revoluce	106
Vliv války na dozrávání revoluční situace	106
Socialistické revoluce, občanské války a otázka pokojného vývoje revoluce	112
III. VÁLKY NA OBRANU SOCIALISTICKÉ VLASTI, ÚLOHA LIDOVÝCH MAS V ROZHODOVÁNÍ O OSUDU VÁLKY A MÍRU V SOUDOBYCH PODMÍNKÁCH	116
1. Socialistická vlast a nezbytnost její ozbrojené obrany	116
Marxismus-leninismus o pojmu „vlast“	116
Charakteristické rysy vlasti	118
Nezbytnost ozbrojené obrany socialistické vlasti	121
Příčiny a cíle imperialistických agresí proti socialistickým státům	126
2. Zvláštnosti válek na obranu socialistické vlasti	129
Naprostá spravedlivost válek na obranu socialistické vlasti	129
Revoluční charakter válek na obranu socialistické vlasti	131
Všelidový charakter válek na obranu socialistické vlasti	133
Internacionální charakter válek na obranu socialistické vlasti	138
Nové podmínky ozbrojené obrany socialistické vlasti v současném období	142
3. Úloha marxisticko-leninských stran ve válkách na obranu socialistické vlasti	144
Nezbytnost vedoucí úlohy marxisticko-leninských stran ve válkách na obranu socialistické vlasti	144
Zdroje síly marxisticko-leninských stran a jejich úspěchy při řízení obrany socialistické vlasti	148
Základní linie politiky marxisticko-leninských stran ve vztahu k válce	149
4. Úloha lidových mas při rozhodování o osudu války a míru v soudobých podmínkách	154
Vliv Velké říjnové socialistické revoluce a válek na obranu socialistické vlasti na změnu poměru sil míru a sil války	154
Hrozba jaderné raketové války a úloha lidových mas v boji za mír	158
XXI. sjezd KSSS o možnosti vyloučit světovou válku ze života společnosti	161
Výsledek třetí světové války, kterou by rozpoutali imperialisté, rozhodnou lidové masy	162
IV. SOCIÁLNÍ PODSTATA A POSLÁNÍ ARMÁDY	166
1. Sociální podstata a poslání armád vykořisťovatelských států	166
Vznik a třídní podstata armády	166

Zesílení militarismu a reakční úlohy buržoazních armád za imperialismu	169
Agresivní vojenské bloky imperialistických států	171
Národní armády zemí, které se osvobodily od kolonialismu	174
2. Sociální podstata a poslání armád socialistických států	177
Nutnost kádrových armád v socialistických státech	177
Základní zvláštnosti a poslání armád socialistických států	180
Morálně politický profil armád socialistických států	185
Vedoucí a organizující síly armád nového typu	187
3. Základní principy výstavby Sovětské armády	189
Sociálně politické principy výstavby Sovětské armády	190
Principy organizační výstavby Sovětské armády	196
Principy výchovy a výcviku sovětských vojáků	204

V. EKONOMICKÉ A SOCIÁLNĚ POLITICKÉ ZÁKLADY VOJENSKÉ SÍLY STÁTŮ

1. Ekonomické základy vojenské síly států	210
Závislost osudů válek na ekonomických podmínkách	210
Úloha ekonomiky za první a druhé světové války	212
Úloha ekonomiky v přípravě k jaderné raketové válce	214
Ekonomický potenciál	215
Přednosti socialistických států ve využití ekonomického potenciálu	216
Vliv ozbrojeného zápasu na ekonomické podmínky	219
2. Úloha přírodních a technických věd v soudobých válkách	222
Závislost vojenské síly států na rozvoji přírodních a technických věd	223
Závislost soudobých válečných prostředků na vědeckých výzkumech	224
Vliv přírodních a matematických věd na řízení a velení vojskům	227
Věda a vojenskotechnická úroveň v armádě a námořnictvu	228
Vědecký potenciál a podmínky určující jeho rozvoj	229
3. Morálně politické základy vojenské síly států	233
Morální duch obyvatelstva a morální potenciál	233
Vliv sociálně politického zřízení a politiky státu na morální síly národu	235
O úloze morálního ducha národů v jaderné raketové válce	241
4. Úloha ideologie v soudobé válce	243
Chápání ideologie a její úloha ve válkách v minulosti	244
Rostoucí úloha ideologie v soudobé válce	246
Kritika buržoazních názorů na úlohu ideologie v soudobé válce	248
Rozdíl mezi komunistickou a imperialistickou ideologií a jejich vztah k válce	250

VI. BOJOVÁ SÍLA OZBROJENÝCH SIL A ZÁKONITOSTI URČUJÍCÍ PRŮBĚH A VÝSLEDEK BOJOVÉ ČINNOSTI

1. Morální duch armády	257
Jdržování morálního ducha armády	257
Zdroje morálních sil vojsk	260
Vliv morálního ducha armády na průběh a výsledek bojové činnosti	263
Požadavky kladené na morálního ducha armády v jaderné raketové válce	265
2. Technické vybavení, palebná síla a pohyblivost vojsk	267
Základní etapy rozvoje vojenské techniky, zvyšování její ničivé síly a dosahu	268
Význam palebné síly vojsk v ozbrojeném zápase	272
Význam taktické, operační a strategické pohyblivosti vojsk	273
3. Početnost, organizace a vycvičenost vojsk. Velitelské kádry	275
Početnost vojsk	275
Organizace vojsk	277

Vyevičenost vojsk	279
Velitelské kádry	280
4. Charakter zákonů ozbrojeného zápasu	282
Zákonitosti, jež určují vznik, průběh a výsledek válek	282
Objektivní charakter zákonů ozbrojeného zápasu a řízení bojové činnosti vojsk	285
Prosazování zákonů ozbrojeného zápasu křížením protichůdných tendencí a působením nahodilostí	286
Historismus zákonů ozbrojeného zápasu	290
5. Zákonitosti vývoje a změn způsobů vedení ozbrojeného zápasu	291
Podmínky určující vývoj a změny způsobů vedení ozbrojeného zápasu	291
Vliv sociálních revolucí na způsoby vedení ozbrojeného zápasu	294
Změny a převraty ve způsobech ozbrojeného zápasu způsobené rozvojem vojenské techniky	297
6. O vlivu vojenské vědy na průběh a výsledek ozbrojeného zápasu	300
Úloha vojenské vědy při vypracovávání nových způsobů ozbrojeného zápasu	300
Nebezpečnost nepodloženého fantazírování a konzervatismu ve vojenské vědě	302
Tvůrčí charakter sovětské vojenské vědy a úkoly jejího rozvoje v současných podmínkách	305
ZÁVĚR	308